

การออกแบบผลิตภัณฑ์ของตกแต่งบ้านจากเศษวัสดุไม้เพื่อสร้างรายได้ให้กลุ่มผู้สูงอายุ จังหวัดสุโขทัย
Product design of furnishings from scrap wood to generate income for elderly Sukhothai

สุธิตา ดงแสนสุข และชูศักดิ์ เครือสุวรรณ*

สาขาวิชาเครื่องโลหะและรูปพรรณอัญมณี คณะวิทยาลัยเพาะช่าง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ กรุงเทพฯ

บทคัดย่อ

การออกแบบผลิตภัณฑ์ของตกแต่งบ้านจากเศษวัสดุไม้เพื่อสร้างรายได้ให้กลุ่มผู้สูงอายุ จังหวัดสุโขทัยมีแนวคิดในการเพิ่มมูลค่าสินค้าจากเศษวัสดุไม้เหลือใช้ จากการทำงานของกลุ่มสหกรณ์ไม้ในจังหวัดสุโขทัย ช่วยลดการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างสิ้นเปลือง ส่งเสริมให้เกิดการสร้างงานเพิ่มรายได้ในครัวเรือน และส่งเสริมให้เกิดความยั่งยืนของวัฒนธรรมท้องถิ่น งานวิจัยนี้จึงมุ่งศึกษาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อออกแบบผลิตภัณฑ์ของตกแต่งบ้านจากเศษวัสดุของกลุ่มหัตถกรรมผลิตภัณฑ์ไม้ ที่มีความสอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มผู้สูงอายุในชุมชนตำบลบ้านกล้วยและตำบลบ้านขวาง อำเภอมือง จังหวัดสุโขทัย

จากการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับรูปแบบที่มีความเป็นไปได้ในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับเศษวัสดุได้แก่ กรอบรูป โคมไฟ ภาพประดับผนังค้ำมุงคล ก่อถ่วงเนกประสงค์ และงานปั้นจิว แล้วนำมาสร้างภาพจำลองเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยร่วมกับแบบประเมินความต้องการนำเศษวัสดุไม้มาใช้ทำของตกแต่งบ้าน โดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้สูงอายุจากกลุ่มสหกรณ์ต่างๆ ในอำเภอมือง จังหวัดสุโขทัย จำนวน 20 คน นำมาหาค่าเฉลี่ยความต้องการต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์ แล้วนำรูปแบบจากการประเมินที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินผลงานการออกแบบในด้านประโยชน์ใช้สอย ด้านความสวยงาม และด้านกรรมวิธีการผลิต

ผลการศึกษาพบว่ารูปแบบผลิตภัณฑ์ภาพประดับผนังค้ำมุงคลได้รับความนิยมมากที่สุด และผู้เชี่ยวชาญได้ประเมินผลว่ามีความเหมาะสมกับการใช้งาน มีสีสันทที่สวยงาม มีความประณีตเรียบร้อย วัสดุดิบหาได้ในท้องถิ่น ขั้นตอนในการผลิตไม่ซับซ้อน และมีความเหมาะสมกับทักษะผู้สูงอายุ

คำสำคัญ : ของตกแต่งบ้าน, เศษวัสดุไม้, ผู้สูงอายุ

Abstract

The research concepts of furnishing product design from scrap wood for gaining elder people income in Sukhothai province were to increase the value of products made from the scrap wood which abandoned from home decoration by handicraft wood product group, to reduce consumption of natural resources, to extent occupation and gain domestic income and to support sustainable local culture. Thus, this research was aimed to design home decoration products from scarp wood by handicraft wood product group according to the demand of elder people in Tumbon Ban kluai and Tambon Ban kwang, Mueang district, Sukhothai province.

From the basic data, the possible pattern of the increasing scrap wood value such as picture flame, desk lamp, wall decorated picture flame, box and small ceramic was contributed as a research model and considered by the evaluation report of scrap wood demand for home decoration. 20-elder people of the

handicraft wood product group from Mueang district, Sukhothai province were averaged for demanding products in each type and then selected maximum average of product demand for evaluating the benefit, the charming and the processing of product by design specialists.

The results showed that the wall decorated picture flame was a famous product and was evaluated about benefit, charming, elegance, easy searching materials in local area, uncomplicated processing and suitable for elder people skill.

The suggestions for next research were consideration of marketing demand for designed product, extent handicraft wood product group to show their products in exhibition and cumulative products as a round relief type.

Keywords: Home decoration, Scrap wood, Elderly

1. บทนำ

สุโขทัยหรือเมืองประวัติศาสตร์สุโขทัยตั้งอยู่ในภาคเหนือตอนล่างของประเทศไทยและเป็นเมืองหลวงแห่งแรกของประเทศไทยในศตวรรษที่ 13 - 14 ระบบเศรษฐกิจของราชอาณาจักรขึ้นอยู่กับผลผลิตทางการเกษตรและการส่งออกสินค้าเครื่องเคลือบดินเผาที่มีคุณภาพสูงโดยในสมัยนั้นนับเป็นยุคทองของประเทศไทยสมัยหนึ่ง ส่งผลให้พุทธศาสนาเจริญรุ่งเรืองเห็นได้จากโบราณสถานต่างๆได้แก่ วัดเจดีย์และประติมากรรมซึ่งแสดงให้เห็นแบบอย่างของศิลปะของที่รู้จักกันในนาม “ศิลปะสุโขทัย” เมืองประวัติศาสตร์สุโขทัยได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกจากยูเนสโก(UNESCO)เมื่อพ.ศ.2534 สถาปัตยกรรมของเมืองประวัติศาสตร์สุโขทัยให้เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้และสถานที่ท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ต่างๆ เพื่อส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยว อุทยาน-ประวัติศาสตร์สุโขทัย สินค้าของที่ระลึกมากมายที่ปรับเปลี่ยนแบบของโบราณศิลปะสุโขทัยสามารถกระตุ้นเศรษฐกิจท้องถิ่น ทั้งนี้คาดหวังต่อความสำเร็จของวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์คือการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนอันเป็นประโยชน์ทางการศึกษา สังคมเศรษฐกิจ และเป็นประโยชน์ทุกภาคส่วนรวมทั้งชุมชนชุมชนเมืองเก่าเป็นชุมชนดั้งเดิมตั้งอยู่ในอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย

จากการที่ผู้วิจัยเดินทางไปจังหวัดสุโขทัยและมีโอกาสสัมภาษณ์ นายประทวน อินเพชร ประธานกลุ่มสหกรณ์บริการหัตถกรรมผลิตภัณฑ์ไม้บ้านขวางจำกัด ตั้งอยู่ที่ 149 ตำบลบ้านกล้วย และนายวิชา อ่อมอินทร์ ประธานกลุ่มกลุ่มสหกรณ์บริการหัตถกรรมผลิตภัณฑ์ไม้บ้านรามใหญ่จำกัด ตั้งอยู่ที่ หมู่ 3 ตำบลเมืองเก่า กลุ่มหัตถกรรมทั้งสองแห่งอยู่ในอำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัย รวมทั้งสมาชิกและชาวบ้านที่พักอยู่ใกล้กับกลุ่มสหกรณ์ เมื่อวันที่ 20 เมษายน พ.ศ. 2556 พบว่ามีวัสดุเศษไม้จากการทำงานหัตถกรรมของทั้งสองกลุ่มปริมาณมากในแต่ละวัน สามารถแยกออกได้เป็น 3 ชนิด คือ 1) ไม้เลื้อยไม้จากการไสด้วยกบไฟฟ้ามีลักษณะเป็นฝุ่นละเอียดและหยาบ 2) เศษไม้บางแหลมจากการตัดแต่งไม้ให้ได้ขนาด และ 3) เศษไม้เป็นท่อนหรือแผ่นสั้นๆขนาดต่างๆ เศษไม้ที่เหลือเหล่านี้จะมีผู้มารับซื้อในราคาต่ำ เพื่อนำไปเป็นเชื้อเพลิง หรือวัสดุทางการเกษตร เช่น ใช้เป็นวัสดุสำหรับการเพาะเห็ด ประธานกลุ่มฯ สมาชิกรวมทั้งผู้สูงอายุในชุมชนส่วนใหญ่ จึงมีความต้องการที่จะนำเศษไม้มาทำให้เกิดประโยชน์มากกว่าการขายทิ้ง แต่ไม่ทราบวิธีเพิ่มมูลค่าให้กับเศษวัสดุเหล่านี้ ผู้วิจัยจึงมีแนวความคิดที่จะนำเอาเศษวัสดุไม้ที่เหลือจากการทำงานหัตถกรรมของกลุ่มสหกรณ์ฯทั้งสองกลุ่ม นำกลับมาใช้ใหม่ในการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ รวมทั้งเป็นการเพิ่มมูลค่าของเศษวัสดุเหลือทิ้ง ช่วยลดการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างสิ้นเปลืองโดยการใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด ส่งเสริมให้เกิดการสร้างงาน

เพิ่มรายได้ในครัวเรือน และเพิ่มช่องทางของอุตสาหกรรมในครัวเรือน ให้คนมีงานทำสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชาวบ้านในหมู่บ้าน นอกจากนี้จะเป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็งและความมั่นคงของเศรษฐกิจให้แก่ชุมชนแล้ว ยังส่งเสริมให้เกิดความยั่งยืนของวัฒนธรรมท้องถิ่น

จากความเป็นมาของสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงมีแนวคิดที่จะทำการศึกษาแนวทางการนำเศษวัสดุเหลือใช้จากการทำผลิตภัณฑ์ไม้ นำกลับมาใช้ใหม่(Recycle)โดยการออกแบบผลิตภัณฑ์ของตกแต่งบ้านสำหรับใช้ภายในที่พักอาศัย เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าจากเศษวัสดุไม้ที่เหลือใช้ของกลุ่มสหกรณ์บริการหัตถกรรมผลิตภัณฑ์ไม้บ้านขวางจำกัด และกลุ่มสหกรณ์บริการหัตถกรรมผลิตภัณฑ์ไม้บ้านรามใหญ่จำกัด ตำบลเมืองเก่า จังหวัดสุโขทัย พร้อมทั้งจัดทำต้นแบบผลิตภัณฑ์จากเศษวัสดุไม้ ภายใต้การผสมผสานสอดคล้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่น และความเป็นไปได้ที่จะให้ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในบริเวณแหล่งผลิตของทั้งสองกลุ่มอาชีพหัตถกรรม ได้เรียนรู้วิธีการทำผลิตภัณฑ์ที่ออกแบบ เพื่อสามารถนำไปผลิตและจำหน่ายให้กับนักท่องเที่ยวหรือผู้ที่มาศึกษาดูงานหัตถกรรม อันจะนำไปสู่การส่งเสริมให้เกิดอุตสาหกรรมในครัวเรือน พร้อมทั้งสร้างงานและเสริมรายได้ให้แก่ชุมชน

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

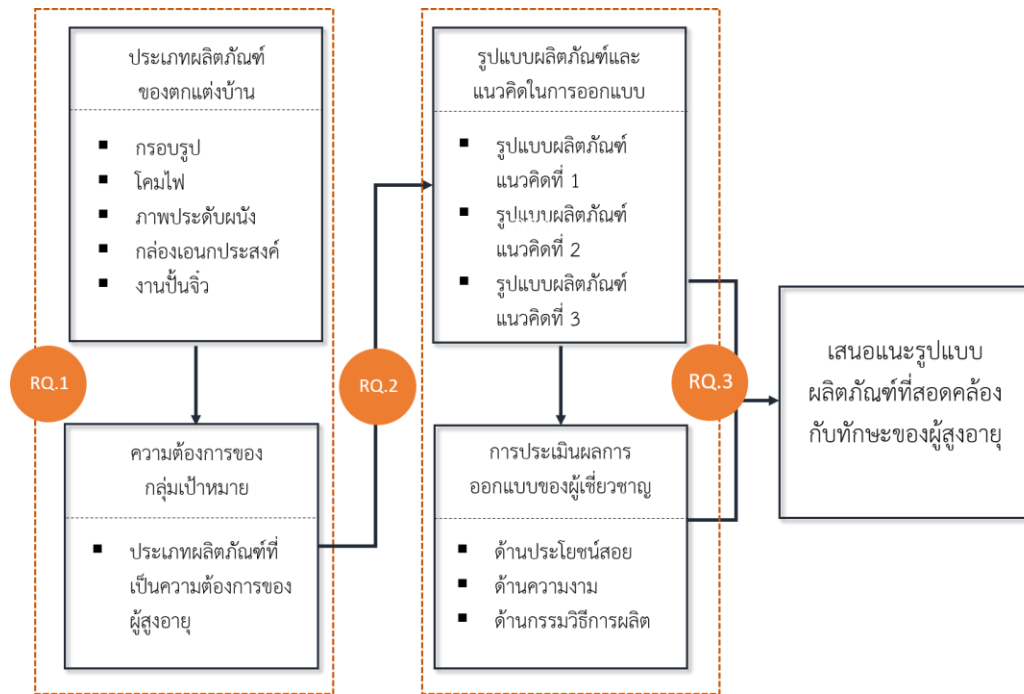
เพื่อออกแบบผลิตภัณฑ์ของตกแต่งบ้านจากเศษวัสดุของกลุ่มหัตถกรรมผลิตภัณฑ์ไม้ ให้กับกลุ่มผู้สูงอายุในชุมชนตำบลบ้านกล้วยและตำบลบ้านขวาง อำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัย ดังแผนภาพกรอบแนวคิดการวิจัยทั้งหมด

ตารางที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัยทั้งหมด

1. ที่มาและปัญหาที่ทำการวิจัย	2. ปฏิบัติการวิจัย	3. ผลงานวิจัยและประโยชน์ที่ได้รับ
<p>เศษวัสดุไม้ จากการทำผลิตภัณฑ์ไม้ของสหกรณ์บริการหัตถกรรมผลิตภัณฑ์ไม้บ้านรามจำกัด และกลุ่มสหกรณ์บริการหัตถกรรมผลิตภัณฑ์ไม้บ้านขวางจำกัด มีปริมาณมาก ขายราคาถูก ประธานกลุ่มและผู้สูงอายุ จึงต้องการนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์เพื่อสร้างรายได้ แต่ขาดวิธีการแปรรูปผลิตภัณฑ์ที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุและเทคโนโลยีท้องถิ่น</p>	<p>ศึกษาและจำแนกเศษวัสดุไม้ที่เหลือใช้จากการทำงาน</p> <p>↓</p> <p>ศึกษาแนวทางการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์จากวัสดุเศษไม้</p> <p>↓</p> <p>ออกแบบผลิตภัณฑ์ของตกแต่งบ้านจากเศษวัสดุไม้และต้นแบบผลิตภัณฑ์</p> <p>↓</p> <p>ถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตผลิตภัณฑ์ของตกแต่งบ้านให้กับกลุ่มผู้สูงอายุในชุมชน</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ได้แนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าจากเศษวัสดุไม้ - เพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ พร้อมทั้งสร้างงานและสร้างรายได้ให้แก่ผู้สูงอายุในชุมชน - กระบวนการแปรรูปเศษวัสดุไม้เพื่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างคุ้มค่า

โดยบทความฉบับนี้ได้นำเสนอรายละเอียดในส่วนของการกำหนดแนวคิดในการออกแบบ (Conceptual Design) ที่สอดคล้องกับเศรษฐกิจของชุมชนและความต้องการของกลุ่มผู้สูงอายุรวมทั้งเทคโนโลยีการผลิตของชุมชนตำบลบ้านกล้วยและตำบลบ้านขวาง อำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัย

ดังนั้นการออกแบบผลิตภัณฑ์ของตกแต่งบ้านจากเศษวัสดุไม้เพื่อสร้างรายได้ให้กลุ่มผู้สูงอายุ จังหวัดสุโขทัย ดังแผนภาพแสดงแนวคิดการดำเนินงานตามขั้นตอน ภาพที่ 1

ภาพที่ 1 แผนภาพแสดงแนวทางในการดำเนินงานการออกแบบผลิตภัณฑ์ของตกแต่งบ้านจากเศษวัสดุไม้เพื่อสร้างรายได้ให้กลุ่มผู้สูงอายุ จังหวัดสุโขทัย ที่มา : สุธิดา ดงแสนสุข.2560

คำถามการวิจัย (RQ หมายถึง Research question)

- คำถามที่ 1(RQ.1) ผู้สูงอายุในชุมชนตำบลบ้านกล้วยและตำบลบ้านขวาง อำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัย มีความต้องการนำเศษวัสดุไม้มาใช้ทำผลิตภัณฑ์ของตกแต่งบ้านในลักษณะใดได้บ้าง
- คำถามที่ 2(RQ.2) ผู้สูงอายุในชุมชนตำบลบ้านกล้วยและตำบลบ้านขวาง อำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัย มีความพึงพอใจต่อแบบร่างผลิตภัณฑ์รูปแบบใด
- คำถามที่ 3(RQ.3) ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นต่อผลงานการออกแบบในด้านการใช้งาน ความสวยงาม และกรรมวิธีการผลิตที่สอดคล้องกับทักษะของผู้สูงอายุอย่างไร

3. วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาความต้องการของผู้สูงอายุกลุ่มสหกรณ์บริการหัตถกรรมผลิตภัณฑ์ไม้บ้านขวาง จำกัด ที่ตั้งอยู่ตำบลบ้านกล้วย ตั้งอยู่ที่ตำบลเมืองเก่า อำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัย เกี่ยวกับการนำเศษวัสดุไม้มาผลิตเป็นของตกแต่งบ้านโดยมีแบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการผลิตภัณฑ์จากเศษวัสดุไม้ที่เหลือใช้ในกลุ่มสหกรณ์บ้านขวางและบ้านกล้วย แบ่งออกเป็น 3 แบบสอบถาม ดังนี้

1. เพื่อศึกษาเกี่ยวกับความต้องการนำเศษวัสดุไม้มาใช้ทำผลิตภัณฑ์ของตกแต่งบ้านผู้สูงอายุในชุมชนตำบลบ้านกล้วยและตำบลบ้านขวาง อำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัย โดยเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคือ แบบสอบถาม
2. เพื่อประเมินความพึงพอใจต่อแบบร่างผลิตภัณฑ์ของตกแต่งบ้านผู้สูงอายุในชุมชนตำบลบ้านกล้วยและตำบลบ้านขวาง อำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัย โดยเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคือ แบบสอบถาม
3. เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความคิดเห็นต่อผลงานการออกแบบในด้านการใช้งาน ความสวยงาม และกรรมวิธีการผลิตที่สอดคล้องกับทักษะของผู้สูงอายุ

วิธีการและเครื่องมือในการวิจัย

การวิจัยมีขั้นตอนการศึกษาที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และกรอบการวิจัย เพื่อมุ่งศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการรับรู้ของบุคคลทั่วไป การเก็บข้อมูลใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบ simple random sampling จำนวน 20 คน ซึ่งเป็นชาวบ้านอาศัยอยู่ในชุมชนตำบลบ้านกล้วยและตำบลบ้านขวาง อำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัย

จากผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงอายุ 50-60 ปีสมรสแล้ว และมีความสนใจในการนำเศษวัสดุไม้มาใช้ทำของตกแต่งบ้านในระดับมาก โดยมีวิธีการและเครื่องมือดังต่อไปนี้

ขั้นแรกทำ ศึกษาประเภทของผลิตภัณฑ์ของตกแต่งบ้านที่มีความน่าสนใจและเป็นไปได้นำเสนอ ดังต่อไปนี้ กรอบรูป โคมไฟ ภาพประดับผนัง กล้องเอนกประสงค์ งานปั้นจี้ เพื่อใช้สอบถามความพึงพอใจต่อผลิตภัณฑ์ของตกแต่งบ้านจากเศษวัสดุไม้แปรรูปของกลุ่มชุมชนตำบลบ้านกล้วยและตำบลบ้านขวาง แบบสอบถามจะมีการวัดระดับความพึงพอใจด้านละ 5 ระดับ โดยระดับ 5 มีค่าสูงสุด แบบสอบถามกำหนดให้ระดับความคิดของรูปแบบผลิตภัณฑ์ด้านซ้ายอยู่ในตัวเลข 1-5 ด้านซ้ายมือ ให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกระดับตัวเลขตามความคิดเห็นของการรับรู้จากภาพมากหรือน้อยเพียงค่าระดับเดียวและจากภาพด้านเดียวตามระดับต่างๆ

กำหนดแนวคิดในการออกแบบ (Conceptual Design) ที่สอดคล้องกับเศษวัสดุไม้ของชุมชนและความต้องการของกลุ่มผู้สูงอายุรวมทั้งเทคโนโลยีการผลิตของชุมชนโดยใช้ซีซีทีเอของกลุ่มสหกรณ์บริการหัตถกรรมผลิตภัณฑ์ไม้บ้านขวางใหญ่จำกัด ที่มีลักษณะเป็นฝุ่นละเอียด มาแปรรูปเป็นวัตถุดิบสำหรับนำมาใช้กดอัดพิมพ์ขึ้นรูปงานประติมากรรมปูนต่ำโดยใช้กาวลาเท็กซ์เป็นวัสดุยึดเกาะ คณะผู้วิจัยออกแบบผลิตภัณฑ์ภาพระดับชุดภาพคำมงคลสำหรับนำไปใช้แขวนติดฝาผนังหรือตั้งโต๊ะตกแต่งภายในที่พักอาศัย โดยการออกแบบร่าง (Idea sketch) และคัดเลือกแบบที่ตรงตามแนวคิดมากที่สุด นำมาทำแบบร่าง (Sketch Design) แล้วนำไปให้ผู้สูงอายุที่เป็นกลุ่มเป้าหมายประเมินความพึงพอใจต่อแบบร่างรูปแบบผลิตภัณฑ์ดังกล่าว พร้อมทั้งจัดทำต้นแบบ (Prototype) ผลิตภัณฑ์ภาพระดับชุดภาพคำมงคล และนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินผลงานการออกแบบ พบว่าระดับชุดคำมงคลที่ออกแบบมีประโยชน์ใช้สอย ความสวยงาม และวิธีการผลิตที่สอดคล้องกับทักษะของผู้สูงอายุมากที่สุด

4. ผลการวิจัย

ผลการวิจัยผลิตภัณฑ์ของตกแต่งบ้านจากเศษวัสดุไม้เพื่อสร้างรายได้ให้กลุ่มผู้สูงอายุจังหวัดสุโขทัย การนำเสนอตามคำถามที่ 1 ผู้สูงอายุในชุมชนตำบลบ้านกล้วยและตำบลบ้านขวาง อำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัย มีความต้องการนำเศษวัสดุไม้มาใช้ทำผลิตภัณฑ์ของตกแต่งบ้านในลักษณะใดได้บ้าง

ผลการศึกษาที่ 1

ตอบ RQ1 1. ตารางที่ 2 ความต้องการนำเศษวัสดุไม้มาใช้ทำของตกแต่งบ้านของผู้สูงอายุ

ที่	ความคิดเห็น	N=20		ระดับ ความคิดเห็น
		$\bar{X}$	S.D.	
1	ผลิตภัณฑ์ของตกแต่งบ้านจากเศษวัสดุไม้ควรเป็นกรอบรูป	2.68	.90	มาก
2	ผลิตภัณฑ์ของตกแต่งบ้านจากเศษวัสดุไม้ควรเป็น โคมไฟ	2.08	.81	มาก
3	ผลิตภัณฑ์ของตกแต่งบ้านจากเศษวัสดุไม้ควรเป็น ภาพประดับผนัง	2.84	.90	มากที่สุด
4	ผลิตภัณฑ์ของตกแต่งบ้านจากเศษวัสดุไม้ควรเป็น กล่องอเนกประสงค์	2.56	.82	มาก
5	ผลิตภัณฑ์ของตกแต่งบ้านจากเศษวัสดุไม้ควรเป็น งานปั้นของจิ๋ว	2.40	.91	มาก

ตอบ RQ 1 นำผลการสรุปความต้องการในเรื่องประเภทของของตกแต่งบ้านที่ผู้สูงอายุมีความต้องการและสนใจมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 2.84 ซึ่งเป็นค่าเฉลี่ยมากที่สุด มาทำการกำหนดแนวคิดและออกแบบได้แก่ คำมงคลทั้งสามประโยค และลวดลายที่ได้นำมาใช้ในการออกแบบ เป็นลวดลายที่มาจากลายปูนปั้นของวัดนางพญาศิลปะแบบสุโขทัยและลวดลายของชาวมังคโลก นำมาออกแบบผลิตภัณฑ์ภาพประดับชุดภาพคำมงคลสำหรับนำไปใช้แขวนติดฝาผนังหรือตั้งโต๊ะตกแต่งภายในที่พักอาศัย โดยการออกแบบร่าง (Idea sketch) 7 แบบดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงผลประเมินรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่ตอบโจทย์แนวคิดและเหมาะสมตามหลักการออกแบบ

รูปแบบ	ประเด็นการประเมินปัจจัยการออกแบบ										รวมคะแนน
	รูปร่างรูปทรง		ลวดลาย		เอกลักษณ์		สีธรรมชาติ		สีสังเคราะห์		
	ค่าเฉลี่ย	SD	ค่าเฉลี่ย	SD	ค่าเฉลี่ย	SD	ค่าเฉลี่ย	SD	ค่าเฉลี่ย	SD	
1. 	3.5	0.70	3.2	0.91	3.8	0.63	3.2	0.78	1.6	0.51	15.3

2.		4.1	0.31	4.8	0.42	4.2	0.63	4.3	0.67	2.0	1.15	19.4
3.		2.7	0.94	2.2	1.54	2.3	1.59	2.7	0.82	1.3	0.48	11.2
4.		2.5	0.70	2.3	0.48	2.0	0.94	1.9	0.56	1.4	0.96	10.1
5.		3.5	0.84	3.0	0.81	3.1	1.37	2.9	0.99	2.1	1.19	14.6
6.		2.3	0.94	2.1	0.73	1.9	1.10	2.1	0.56	1.6	0.96	10
7.		2.1	0.56	2.0	0.94	1.8	0.63	2.0	0.66	1.8	0.91	9.7

ตอบ RQ 2 จากการประเมินแบบร่างของผลิตภัณฑ์ของตกแต่งบ้านจากเศษวัสดุไม้ นำ 3 ลำดับแรกมาทำแบบร่าง (Sketch Design) แล้วนำไปให้ผู้สูงอายุที่เป็นกลุ่มเป้าหมายประเมินความพึงพอใจต่อแบบร่างรูปแบบผลิตภัณฑ์ดังกล่าว เพื่อเลือก 1 รูปแบบจัดทำต้นแบบ (Prototype) ผลิตภัณฑ์ภาพระดับนูนต่ำชุดภาพคำมงคล และนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินผลงานการออกแบบ พบว่าภาพระดับชุดคำมงคลที่ออกแบบมีประโยชน์ใช้สอย ความสวยงาม และวิธีการผลิตที่สอดคล้องกับทักษะของผู้สูงอายุมากที่สุด

ข้อสรุป จากการประเมินแบบร่างทั้ง 7 แบบ รูปแบบที่ได้รับความนิยมมี 3 ระดับ ได้แก่ แบบร่างที่ 1 มีค่าเฉลี่ย 15.3 แบบร่างที่ 2 มีค่าเฉลี่ย 19.4 แบบร่างที่ 5 มีค่าเฉลี่ย 14.6 ดังแสดงในตารางที่ 3 จากค่าเฉลี่ยทั้ง 3 แบบ นำไปสู่การประเมินรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่ตอบโจทย์แนวความคิดและความเหมาะสมตามหลักการออกแบบดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 4 ตารางที่ 4 แสดงผลประเมินรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่ตอบโจทย์แนวคิดและเหมาะสมตามหลักการออกแบบ

ที่	ความคิดเห็น	รูปแบบที่ 1		รูปแบบที่ 2		รูปแบบที่ 3	
		ค่าเฉลี่ย	SD	ค่าเฉลี่ย	SD	ค่าเฉลี่ย	SD
1	ประโยชน์ใช้สอย	2.3	0.94	4.3	0.82	1.9	0.56
2	ความงามของลวดลาย	2.2	0.63	4.3	0.67	1.9	0.73
3	ความเหมาะสมของค้ำมั่งคด	2.3	0.82	4.1	0.87	2.2	0.78
4	วัตถุดิบที่ใช้ทำหาซื้อได้ภายในท้องถิ่น	2.9	0.87	4.6	0.51	2.5	0.52
5	ขั้นตอนการผลิตไม่ยุ่งยากซับซ้อน	2.8	0.63	4.7	0.48	2.2	0.63
6	ความเหมาะสมกับทักษะของผู้สูงอายุ	2.7	0.48	4.4	0.51	2.2	0.78
7	ความพึงพอใจในภาพรวม	1.9	0.99	4.2	0.78	2.3	0.94
รวมคะแนน		17.1		30.6		15.2	

สรุปผลการประเมินแบบร่าง (Sketch Design) ได้เลือกรูปแบบที่ 2 โดยมีค่าเฉลี่ย 30.6 ที่มีความเหมาะสมในการนำมาทำต้นแบบ(Prototype) ผลิตภัณฑ์ภาพระดับนูนต่ำชุดภาพค้ำมั่งค

ผลการศึกษาที่ 3

จากรูปแบบที่ได้ในคำถามการวิจัยที่ 2 ผู้วิจัยได้นำไปสร้างเป็นต้นแบบดังภาพที่ 2 เพื่อนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน เพื่อใช้เป็นสื่อและตัวอย่างในการถ่ายทอดองค์ความรู้ต่อไป โดยการประเมินของผู้เชี่ยวชาญครอบคลุมหลักการออกแบบที่สำคัญ 3 ด้านได้แก่ การใช้งาน ความสวยงาม และการการผลิต

ภาพที่ 2 แสดงภาพต้นแบบชิ้นงาน
ที่มา : สุริดา ดงแสนสุข.2560

พบว่า พบว่าผลิตภัณฑ์ภาพระดับชุดค้ำมกงคลที่ออกแบบมีประโยชน์ใช้สอย ความสวยงาม และวิธีการผลิตที่สอดคล้องกับทักษะของผู้สูงอายุมากที่สุด ดังแสดงในตารางที่ 5

ตอบ RQ 3 ตารางที่ 5 แสดงค่าเฉลี่ยและระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ที่มีต่อผลิตภัณฑ์ของตกแต่งบ้านจากเศษวัสดุเหลือใช้ภาพระดับชุดค้ำมกงคล

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
ด้านประโยชน์ใช้สอย		
1.รูปแบบผลิตภัณฑ์เหมาะสมกับการใช้งาน	4.66	มาก
2. มีความแข็งแรงไม่หักหรือแตกง่าย	4.00	มาก
3. น้ำหนักเบาเหมาะสมต่อการขนส่ง	4.33	มาก
4.รูปแบบผลิตภัณฑ์ใช้งานได้สะดวก	4.33	มาก
ด้านความสวยงาม		
1. สีผลิตภัณฑ์เป็นสีธรรมชาติของไม้สัก	4.66	มาก
2. ผลิตภัณฑ์มีความประณีตเรียบร้อย	4.52	มาก
3. พื้นผิวมีความเรียบเป็นมันวาว	4.33	มาก
ด้านกรรมวิธีการผลิต		
1. วัตถุดิบที่ใช้ทำหาซื้อได้ภายในท้องถิ่น	4.00	มาก
2. ขั้นตอนการผลิตไม่ยุ่งยากซับซ้อน	4.00	มาก
3. มีความเหมาะสมสอดคล้องกับทักษะผู้สูงอายุ	4.53	ปานกลาง
รวม	4.33	มาก

ตอบ RQ 3 ผลของการประเมินรูปแบบร่าง (Sketch Design) แล้วนำไปให้ผู้สูงอายุที่เป็นกลุ่มเป้าหมายประเมินความพึงพอใจต่อแบบร่างรูปแบบผลิตภัณฑ์ดังกล่าว เพื่อเลือก 1 รูปแบบจัดทำต้นแบบ (Prototype) ผลิตภัณฑ์ภาพระดับนูนต่ำชุดภาพคำมุงคผล และนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินผลงานการออกแบบ พบว่าระดับชุดคำมุงคผลที่ออกแบบมีความพึงพอใจในระดับมาก มีประโยชน์ใช้สอย ความสวยงาม และวิธีการผลิตที่สอดคล้องกับทักษะของผู้สูงอายุมากที่สุด

5. สรุปผลและอภิปรายผลสรุป

ผลการวิจัยสรุปได้ว่ารูปแบบผลิตภัณฑ์จากเศษวัสดุไม้ที่เหมาะสมกับวัยผู้สูงอายุนั้นได้แก่ ผลิตภัณฑ์ของตกแต่งบ้านจากเศษวัสดุไม้ภาพระดับนูนต่ำคำมุงคผลเป็นผลิตภัณฑ์ที่ได้รับความนิยม ซึ่งนำไปสู่การออกแบบร่าง (Sketch Design) 7 รูปแบบ ที่มาของลวดลายคือนำมาจากมาจากลายปูนปั้นของวัดนางพญาศิลปะแบบสุโขทัยและลวดลายของชาวมังคโลก จากแบบร่างทั้ง 7 รูปแบบ ได้มีการประเมินความพึงพอใจต่อแบบร่างที่ได้ค่าเฉลี่ยที่ค่าสูงสุด 3 อันดับแรก นำมาให้ผู้สูงอายุประเมินรูปแบบเลือกมาเพียง 1 แบบร่าง เพื่อจัดทำเป็นต้นแบบ (Prototype) ผลิตภัณฑ์ภาพระดับนูนต่ำชุดภาพคำมุงคผล และนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินผลงานการออกแบบ พบว่าระดับชุดคำมุงคผลที่ออกแบบมีความพึงพอใจในระดับมาก มีประโยชน์ใช้สอย ความสวยงาม และวิธีการผลิตที่สอดคล้องกับทักษะของผู้สูงอายุมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ในการออกแบบต้นแบบผลิตภัณฑ์ในครั้งต่อไปควรนำเสนอรูปแบบพร้อมคำมุงคผลดังภาพที่ 3 เพื่อให้ได้เห็นภาพได้ชัดเจน

ภาพที่ 3 แสดงภาพต้นแบบชิ้นงานที่มีคำมุงคผล

ที่มา : สุธิดา ดงแสนสุข.2560

6. กิตติกรรมประกาศ

รายงานการวิจัยเรื่อง การออกแบบผลิตภัณฑ์ของตกแต่งบ้านจากเศษวัสดุไม้เพื่อสร้างรายได้ให้กลุ่มผู้สูงอายุจังหวัดสุโขทัยสำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีโดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณการวิจัยจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ ประจำปีงบประมาณ 2558

ขอขอบพระคุณผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านที่ทำให้การวิจัยนี้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ อาทิท่านอธิการบดี รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการและวิจัย ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา ผู้อำนวยการและรองผู้อำนวยการฝ่ายวิจัยและบริการวิชาการวิทยาลัยเพาะช่าง ตลอดจนเจ้าหน้าที่มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ทุกท่านที่เกี่ยวข้อง และผู้มีส่วนให้ความช่วยเหลือสนับสนุนการวิจัยครั้งนี้ทุกท่าน

คณะผู้วิจัยขอรำลึกถึงพระคุณของครูอาจารย์ทุกท่านผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้แก่คณะผู้วิจัย ขอขอบคุณผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ไม่ได้กล่าวนามที่ได้กรุณาให้คำแนะนำขอคุณประธานและสมาชิกกลุ่มสหกรณ์บริการหัตถกรรมผลิตภัณฑ์ไม้บ้านขวาง และ กลุ่มสหกรณ์บริการหัตถกรรมผลิตภัณฑ์ไม้บ้านรามใหญ่รวมทั้งกลุ่มผู้สูงอายุทุกท่านที่ให้ความร่วมมือเข้ารับการฝึกอบรมถ่ายทอดผลการวิจัยด้วยความสนใจและตั้งใจอย่างดียิ่ง สามารถฝึกปฏิบัติทำผลิตภัณฑ์ภาพประดับจากวัสดุซีลี้อยู่ได้ตามวัตถุประสงค์

ท้ายนี้ขอขอบพระคุณท่านเจ้าของผลงานวิจัย หนังสือตำรา บทความ เอกสารทางวิชาการทั้งหมดที่คณะผู้วิจัยได้ศึกษารวบรวมนำมาอ้างอิง ส่งผลให้สามารถนำวิชาความรู้และประสบการณ์มาใช้ ทำให้งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี คณะผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

7. เอกสารอ้างอิง

- [1] จรินทร์พรณ เสรรามัญ,2543, “การฝึกวิชาชีพสำหรับผู้สูงอายุเพื่อมีรายได้ในเขตนครเชียงใหม่”วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต,สาขาวิชาอาชีวศึกษา,คณะศึกษาศาสตร์,มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- [2] นภดล ณ เชียงใหม่,2553, “การนำเศษวัสดุไม้ไผ่เพื่อมาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์รูปแบบใหม่ของกลุ่มงานผลิตภัณฑ์จักสานบ้านป่าบง ตำบลป่าบง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่” รายงานการวิจัย,มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนาภาคพายัพ เชียงใหม่.
- [3] วาสนาเจริญวิเชียรฉาย,2551, “การออกแบบผลิตภัณฑ์ของตกแต่งบ้านจากวัสดุเหลือใช้” รายงานการวิจัย คณะศิลปกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- [4] สุรพันธ์ จันทนะสุด,2552, “การสร้างผลิตภัณฑ์จากเศษไม้เก่าเพื่อเพิ่มมูลค่าตามแนวพระราชดำริสปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” รายงานการวิจัยคณะศิลปกรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.